

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za 1 wiersz non. lub jego miejsce
na str. 1, 2, 3. m. 300., w tekście m. 250
Nekrologi 300 mk. zwyczajnie 150 mk.

Adres Redakcji i Administracji
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. 74 91
Otwarta od 9—12 i od 2—6 po po

№ 244 7283

Czwartek, dnia 26 Października 1922

Rok XXX

„O A Z A”

Początek codzienniej

1-szy seans o godzinie 6. ostatni 9, w Sobotę i Niedziele 1-szy seans o godz. 4. ostatni 9.

Dla młodzieży dozwolone.

Tylko 5 dni.

TAJEMNICA KHAMY

czyli „Pieczętka Smierci” Sensacyjny dramat w 6 aktach, ilustrujący karkołomne przygody amerykańskiego miliardera przesładowanego przez bandę hindusów. Pierwszy obraz wytwórni „Cines” w Rzymie.

Poszczególne momenty: 1) Świątynia Khamy, 2) Porwanie naszyjnika, 3) Sobotwór, 4) Zamach, 5) Tajemnicze postacie, 6) Zwycięstwo hindusów

Sala dobrze ogrzana.

Wkrótce „IRVANNA LORME” (Reputation) Z PRISCILLA DEAN — w roli głównej. —

Dr. P. KLINGER
SPECJALISTA
chorób wenerycznych i skórnych
(analizy krwi na syfilis) 1402
przyjmuje codziennie: od 9—10 i od 4—7,
w niedzielę i święta od 11—1. Towarowa 3, I p.

Telegramy.

Proces o zamach na Naczelnika Państwa

LWOW. Rozprawa przeciwko Fedakowi trwa-
ła do godz. 15-ej. Odczytano akt oskarżenia po
polsku i rozpoczęto go czytać po rusku. O godz.
15-ej odroczono rozprawę do wtorku do godz.
9 rano. Na wtorkowej rozprawie zostanie ukoń-
czone czytanie aktu oskarżenia po rusku, poczem
prezes trybunału przystąpi do przesłuchania os-
karżonego Fedaka.

Przesilenie gabinetowe

LONDYN. Lista gabinetu, którą Bonar Law
przedstawił królowi do zatwierdzenia, jest nastę-
pująca:

Prezydent: Bonar Law.
Sprawy zagraniczne: Lord Curzon.
Sprawy wewnętrzne: Griffing-Baskaphen.
Skarb: Sir Baldin.
Wojna: Wilson.
Kolonje: Derby.
Handel: Steele-Maithland.
Marynarka: Pułk. Ameri.
Oświata: Stoebe.

Dla spraw Szkocji: George Jounger.
Dla Spraw Indji: Peel.

Deklaracja Bonar Lawa

PARYŻ. Desygnowany na prezydenta mini-
strów Bonar Law złożył deklarację przyszłej po-
lityki wobec państw sprzymierzonych. Deklara-
cja ta jest żywo komentowana. Bonar Law o-
świadczył, że życzeniem Anglii jest oparcie poli-
tyki zagranicznej Anglii na najzupełniejszym po-
rozumieniu z sojusznikami. Temu oświadczeniu
w przedmowie utworzenia gabinetu przypisują bar-
dzo duże znaczenie.

Głoszenie pomnika dla Ameryki

WARSZAWA 25. Uroczyste poświęcenie pom-
nika wdzięczności Polski dla Ameryki odbędzie
się w niedzielę dnia 29 października. Pomnik we-
dług projektu artysty-rzeźbiarza K. Dunikowskie-
go, powstał z ofiar dobrowolnych. Uroczystość
rozpocznie się od nabożeństwa w katedrze o g.
11-ej rano, które odprawi Jego Em. ks. kardynał
Al. Kakowski. Kazanie wygłosi ks. prof. A. Sza-

gowski. Po nabożeństwie wyruszy pochód do
Placu Hoovera, obok posągu Mickiewicza, gdzie
J. E. ks. kardynał dokona poświęcenia pomnika.
W imieniu Stanów Zjednocz. ma przemawiać po-
seł pełnomocny p. Hughes Gibson. Popołudniu
odbędzie się w teatrze Wielkim przedstawienie dla
dzieci i żołnierze, wieczorem zaś przedstawienie
galowe.

Rozwiązanie parlamentu i termin wyborów

LEAFIELD. Obecny parlament zostanie roz-
wiązany przypuszczalnie we czwartek. Dzień 15.11
uważany jest za prawdopodobny dzień głosowa-
nia, przyczem nowy parlament zebrałby się 20-go
listopada.

Program gabinetu Bonar Lawa

BERLIN. „Lokal Anzeiger” donosi z Lon-
dynu, iż w kołach politycznych sądzą, że Bonar
Law przystąpi natychmiast do rozwiązania par-
lamentu. Nowy gabinet ma następujący pro-
gram polityczny:

- 1) Nie mieszanie się, o ile to tylko jest moż-
liwe, do stosunków na kontynencie.
- 2) Utrzymanie przyjaźni z Francją i resztą
Ententy.
- 3) Ograniczenie przedsięwzięć zagranicznych
zwłaszcza na Bliskim Wschodzie.
- 4) Rozwój rynków zagranicznych, zwłaszcza
w kolonjach.
- 5) Powrót do starej tradycji rządów obywatel-
skich i utworzenie stronnictwa obywatelskiego.
- 6) Zaprowadzenie oszczędności we wszystkich
kierunkach.
- 7) Przywrócenie kontroli parlamentarnej nad
wydatkami.
- 8) Obniżenie podatków, zwłaszcza podatku
dochodowego i podatków pośrednich.

Armja czerwona pod Władystokiem

RYGA. Armja czerwona totarla do przed-
mieść Władystoku. Wojska japońskie prze-
szkodziły wkroczeniu armji czerwonej do miasta.

Flota angielska i amerykańska we Władystoku

LONDYNN. Angielskie i amerykańskie od-
działy marynarki wylądowały we Władystoku
celem obrony obywateli angielskich i amerykań-
skich. W mieście panuje zupełny chaos i de-
zorganizacja. Bandyci grasują po ulicach i na-
padają przechodniów. Niedawno dokonali w
celu rabunkowym napadu na konsulat francuski.

Węgiel dla pocztowców

WARSZAWA 25. Ministerjum poczt przysta-
piło do zaopatrzenia pocztowców na zimę w węgiel.
Ustalono wysokość deputatu węglowego w ilości
tonny dla pracownika z rodziną; deputat mają
otrzymać tylko etatowi. (Z powodu spóźnionej po-

ry i niemożności zorganizowania dostawy węgla
im natura dla pracowników prowincjonalnych,
ministerjum uchwaliło w r. b. na razie ograniczyć
się wydaniem wszystkim pracownikom ekwiwalen-
tu w gotówce w wysokości 35.000 mk. dla samot-
nego i 70.000 mk. dla żonatego z rozłożeniem
spłaty na 4 lub 5 rat. Niestety, zanim przysta-
piono do realizacji przyrzeczenia ceny węgla po-
szły w górę i za wydaną gotówkę pocztowcy wę-
gla nie nabędą w określonej ilości.

Ci sami spiskowcy

BERLIN. Spisek przeciw kanclerzowi Wir-
thowi wyszedł z tych samych kół, które urządzi-
ły zamach na Erzbergera i Rathenaua. Zamach
na kanclerza miał być wykonany zeszłej niedzieli.
Spiskowiec jednak, który miał wykonać zamach,
poczuł w ostatniej chwili wyrzuty sumienia i od-
dał się sam w ręce policji. Policja przypuszczała
początkowo, że ma przed sobą warjata. Później
jednak okazało się, że wskazówki spiskowca po-
legały na prawdzie.

Aresztowanie wileńskiego aferzysty

WARSZAWA 25. Urząd policji śledczej otrzy-
mał wczoraj telegraficzne zawiadomienie z Wilna,
zalecając zatrzymanie niejakiego Wacława Piekars-
kiego, który działając imieniem firmy „Unja”
w Wilnie, oraz innych, zawiera z rozmaitymi ludź-
mi transakcje na dostawy, pobierając uprzednio
pieniądze i w rezultacie dostaw tych nie uskutecz-
niał. (W danym wypadku chodziło głównie o u-
niemożliwienie Piekarskiemu podniesienia w je-
dnym z banków warszawskich sumy 9 milionów,
stanowiącej właśnie zadatek na tego rodzaju tran-
zakcję, zawartą z niejakim Tarczyńskim. Energicz-
ne zarządzenia zastępcy naczelnika urzędu śled-
czego, pana Kurnatowskiego, oraz kierownika
III brygady komisarza Fr. J. Berga istotnie, acz-
kolwiek nie złożyły uprzedzić banku, który wy-
płacił już Piekarskiemu pieniądze, to jednak do-
prowadziły na ślad Piekarskiego, którego w chwi-
li gotowania się do wyjazdu z Warszawy, zatrzy-
mano jadącego autem. Z sumy 9 milionów, 4
zdołał już Piekarski roztrwonić, m. in. przegry-
wając część na wyścigach. Oczywiście został a-
resztowany i istnieje przypuszczenie iż dokonał
on całego szeregu nadużyć pod pozorem przed-
stawiciela firm handlowych. Urząd śledczy za na-
szem pośrednictwem wzywa obecnie poszkodowa-
nych do zgłoszenia się.

Energiczne zarządzenia władz polskich w Małopolsce Wschodniej

WARSZAWA 25. W celu zniesienia band,
które wtargnęły od strony Rosji sowieckiej do
Małopolski Wschodniej, jak również dla unie-
możliwienia aktów sabotażu ze strony agitatorów
Petruszewicza, wysłano obecnie znaczne oddziały
kawalerji oraz wzmocniono posterunki policyj-
ne w Małopolsce Wschodniej. Wobec tych ener-
gicznych zarządzeń władz, można się spodziewać
że w czasie najbliższym ludność miejscowa bę-
dzie uwolniona od paru band, rabujących miesz-
kańców tamtejszych.

14 MIESZCZANIE!! 14

Z upadkiem Miast, upada ład i porządek w Polsce!!

w I Sejmie miasta nie miały dostatecznej obrony!!
w II Sejmie Obrona Miast, to walka o nasz byt!!

Głosujmy więc tylko na „Centrum Mieszczańskie“.

Z czym idzie do wyborów Polskie Centrum. Zagadnienia Polityczne.

Lwowska organizacja Polskiego Centrum sformułowała postulaty i dążenia Centrum w następujący sposób:

„Polskie Centrum“ jest blokiem stronnictw centrowych, złożonym z „Narodowego Zjednoczenia Ludowego“, któremu przewodniczący poseł Skulski, były prezydent ministrów, „Stronnictwa Katolicko-Ludowego“, „Zjednoczenia Mieszczańskiego“ na obszarze byłej Kongresówki i grupy bezpartyjnej z byłym prezydentem ministrów Ponińskim na czele.

Blok ten opiera się na następujących zasadach:

Rządy lewicy są nie do pomyślenia z powodu gospodarczej słabości Państwa, niedozwalającej na daleko idące świadczenia z jego strony na rzecz szerokich warstw; zwycięstwo zaś prawicy pociągnęłoby za sobą bezwzględnie zaostrzoną opozycję lewicy, co doprowadziłoby do unieruchomienia maszyny Państwowej.

Jest przeto koniecznością polityczną stworzenie silnego parlamentarnego środka, któryby liczebnie i jakościowo był dość silny, aby ustalił program pozytywnej polityki państwowej. Dla tego programu powinna się znaleźć trwała i niezawodna większość w przyszłym Sejmie.

Taki program odpowiada też potrzebom psychicznym społeczeństwa, które zmęczone jest walką partyjną obu skrajnych skrzydeł i szuka pracy pozytywnej i planowej. Praca ta powinna rozwijać się w następujących kierunkach:

1) Konsolidacji wszystkich żywiołów państwowo-twórczych.

2) Zbudowania programu polityki gospodarczej nie od wypadku do wypadku, lecz na dalszą metę, a przede wszystkim uregulowania kwestii walutowej i stopniowego przywrócenia podatków do stopy przedwojennej.

3) Podniesienie powagi Państwa na zewnątrz i przestrzeganie pokojowego charakteru polityki Rzeczypospolitej.

„Polskie Centrum“ unikać będzie walki osobistej i nienawistnego odnoszenia się do przeciwników, których będzie starało się nie pokonać, lecz przekonać.

„Centrum“ w akcji politycznej nie pójdzie drogą podkopywania w społeczeństwie autorytetu najodpowiedzialniejszych urzędników Państwa, gdyż takie postępowanie przyczynia się do osłabienia w masach powagi samego Państwa.

„Polskie Centrum“ drogą legalnych i uczciwych środków parlamentarnych będzie dążyło do utrwalenia praworządności i ustroju republikańskiego.

Zasadą przyszłego rządu powinien być nie system partyjny, nie liczący się z nawet najbardziej uzasadnionym stanowiskiem mniejszości, lecz wyzyskanie każdej zdrowej myśli i współpracy, jaka może być oddana dla dobra Państwa.

Stojąc na gruncie konstytucji Rzeczypospolitej, „Polskie Centrum“ będzie przestrzegało poszanowania i równouprawnienia uznanych przez Państwo wyznań religijnych.

W stosunku do Kościoła Rzymsko-Katolickiego, uznając doniosłość i szczytność Jego misji w duchowym życiu narodu, jakoteż specjalne znaczenie Jego dla polskości na Kresach, „Polskie Centrum“ będzie dążyło do obrony Jego praw i położenia w społeczeństwie zarówno pod względem moralnym i materialnym. W szczególności pomnożenie na Kresach placówek Kościoła Rzymsko-Katolickiego i uregulowanie bytu niższego kleru tamże znajdują w „Centrum“ gorące poparcie.

W sprawie żydowskiej „Polskie Centrum“ stać będzie na gruncie równouprawnienia obywateli wyznania mojżeszowego, przyznawania i za-

gwarantowanego im przez konstytucję, oraz pełnego zaspokojenia potrzeb religijno-kulturalnych ludności żydowskiej, żądając od nich bezwzględnie obywatelskiego stanowiska wobec państwowości polskiej.

W sprawie ruskiej „Polskie Centrum“ stoi bezwzględnie i niezważalnie na granicy nierozdzielności południowo-wschodnich województw z Rzeczypospolitą. „Polskie Centrum“ przestrzegać będzie, by rządy przejęte były sprawiedliwością wobec wszystkich obywateli polskich bez względu na narodowość przy bezwarunkowym utrzymaniu powagi prawa. Jednocześnie „Polskie Centrum“ domagać się będzie zaspokojenia uprawnionych narodowo-kulturalnych potrzeb ruskich.

Zły stan gospodarczy Państwa i nieuregulowanie sprawy walutowej podkopuje ekonomiczne fundamenty ładu społecznego a w szczególności niszczy przodującą warstwę inteligencji, sprawdza niedolę warstwy urzędniczej hamuje rozwój miast i miasteczek, uniemożliwia oszczędność prywatną, która jest podstawą przyszłego dobrobytu.

Wobec tego „Polskie Centrum“ poświęci wszystkie siły dla wprowadzenia Polski na tor rozumnej i przewidującej polityki gospodarczej.

Jako założenie tej polityki „Polskie Centrum“ przyjmuje, iż powinna być ona oparta na zasadzie wolności gospodarczej i własności prywatnej. Wyjątki od tej zasady mogą być dopuszczone tylko tam, gdzie chodzi o bezwzględnie dobro ogólne, oraz gdzie prywatna inicjatywa nie jest dość silną dla przeprowadzenia pracy, mającej przynieść ogólny pożytek.

Upatrując w istnieniu największej ilości zdolnych do życia jednostek gospodarczych zarówno interes Państwa i jego skarbu, jakoteż ludu wiejskiego i ośrodków przemysłu „Polskie Centrum“ dążyć będzie do przeprowadzenia reformy rolnej przy możliwie największym wyzyskaniu inicjatywy prywatnej oraz inicjatywy instytucji samorządowych, kontrolowanych przez Państwo.

W zakresie udrożnienia systemu pieniężnego „Polskie Centrum“ dążyć będzie do najdalej idących ułatwień i pomocy dla eksportu końcowych produktów oraz zrównoważenia dochodów państwowych z wydatkami, gdyż od tych warunków zależy głównie stan naszej waluty. Przy zastrzeżeniu tych warunków „Polskie Centrum“ dążyć będzie do jak najszybszego wprowadzenia waluty złotej, gdyż dalszy rozrost waluty papierowej rozstraja zarówno Państwo jak społeczeństwo.

W polityce zagranicznej „Polskiego Centrum“ bronić będzie z całym naciskiem pokojowego jej charakteru. Polityka ta powinna opierać się o sojusz z Francją i porozumienie z państwami Zachodu, przy stałym przestrzeganiu zasady suwerenności naszego Państwa. W stosunku do sąsiadów polityka nasza powinna być lojalna i dążyć do pokojowego wyrównania różnic w drodze bezpośrednich rokowań.

Atoli rękojmią naszego bezpieczeństwa, armia, nie może być osłabiona. To też „Centrum“ popierać będzie wszelkie wysiłki władz wojskowych, zmierzające do podniesienia wartości, organizacji i ducha armji, oraz jej odpowiedniego wyposażenia. Wobec tego „Polskie Centrum“ wystąpi stanowczo przeciw jakimkolwiek próbom wszczęcia w Armję niesnasek lub tendencji partyjnych.

B. JAWNUT.

III

Restytucja życia gospodarczego.

Restytucja stanu gospodarczego przedwojennego, jako ogólna płaszczyzna zagadnień gospodarczych, składa się z dwóch oddzielnych zadań: restytucji środków produkcji i przedwojennej skali wyżywienia w mieście, zanim będzie można myśleć o postępie i drugie zadanie — to restytucja środków płatniczych w skali wartości przedwojennej.

Z tych dwóch zagadnień, — budowanie nowej waluty, wymiennej na złoto, uzdolnionej do przeskoków przez okres wojenny i do zachowania w mocy przedwojennej wymiaru wartości, musiało odejść na drugi plan wobec zadania odbudowy materialnych, fizycznych podstaw gospodarstwa narodowego.

Praktyka stosunków europejskich wskazuje, że nie ma rządu, któryby równolegle potrafił przeprowadzić w życiu oba zadania bez perturbacji gospodarczych. Że nacisk na utrzymanie waluty na nominalnej wysokości, kiedy podstawy gospodarcze są zachwiane poważnie, naraża wszystkie inne interesy kraju, oraz, że nie można regulować kursu waluty zapomocą pożyczek, kiedy zniszczenie kraju poszło za daleko, a kraj ma wojnę na swoich ziemiach.

Rząd polski wybrał jedynie słuszną drogę odbudowy materialnych podstaw gospodarstwa krajowego, mając pozatem dwa inne kolosalne źródła wydatkowania: aprowizację i wojnę.

Czem była aprowizacja w pierwszych latach życia gospodarczego Polski mogą wskazać cyfry podane w książce p. R. Rybarskiego str. 31 „Polska sprowadzała w roku 1919/1920 mąkę, tłuszcz i inne produkty żywnościowe głównie na kredyt; w roku 1920/1921 głównie za gotówkę. W roku 1919/1920 przeżyliśmy się dzięki pomocy Stanów Zjednoczonych Am. Północnej, podobnie jak na przedwójku 1919 roku w ostatnim zaś roku uchroniliśmy się od głodu kosztem zniszczenia marki polskiej. Poprzednio dostarczał zboża głównie rząd, pieniądze za nie nie wychodziły z kraju. W roku 1920/1921 kupowali za gotówkę w Gdańsku, i w Nowym Yorku, i w Rumunii tak rząd jak i miasta, kooperatywy i prywatni pośrednicy tamże.

Jedną z najistotniejszych trudności, które narażają państwo na ciągłe przeszkody przy realizacji przyjętego programu zamierzeń gospodarczych i budżetowych, jest spadek waluty, wywołany wspomnianymi przyczynami, oraz podatliwością publiczności na alarmy prasowe, wywoływane przez nieopatrzność redaktorów lub naganek spekulantów.

Jak trudne jest wykonanie budżetu państwowego wskazują cyfry porównania kosztów wyżywienia w Polsce i w Niemczech w okresie poprzedzającym ostatni kryzys: Stat. pracy G. U. St. Nr. 6 1922 i. Wzrost lub spadek kosztów wyżywienia w stosunku do poprzedniego miesiąca:

	listopad 1921	+ 1.6% w Polsce	+ 24.6% w Niemczech
grudzień	- 4.2	"	+ 7.7
styczeń 1922	- 1.4	"	+ 4.7
luty	+ 4.9	"	+ 22.6
marzec	+ 10.9	"	+ 19.3
kwiecień	+ 13.4	"	+ 20.9
maj	+ 7.1	"	+ 7.40

Skala wzrostu drożyzny w Niemczech wynosi dwukrotny wskaźnik 2,6 w porównaniu z Polską 1,3. Pomimo przeprowadzonej akcji aprowizacyjnej, dwuletniej wojny i wahań waluty, uzależnionych nie tylko od przyczyn wewnętrznych, lecz również od przyczyn zewnętrznych i nieraz, spowodowanych, względami czysto psychologicznymi, dzieło naprawy stanu gospodarczego popchnięto o tyle naprzód, że już należy liczyć się z zdolnością produkcyjną Polski.

Niezbędzą samodzielną odbudowę, przeprowadzoną przez poszkodowanych w czasie okupacji, przy pomocy rządu odbudowano 405 tysięcy budynków do końca 1920 roku, t. j. w okresie wojennym, oraz 268 tysięcy w ciągu 1921 roku. W roku 1922 akcja poszła o tyle naprzód, że może być mowa o likwidacji Dyrekcji odbudowy w centralnych województwach.

Równie daleko poszła odbudowa kolejnictwa już dziś można liczyć się z własną produkcją wagonową, jakkolwiek dotąd niewystarczającą oczywiście. Na skutek umów z Niemcami, koleje otrzymały kilkadziesiąt parowozów i kilkanaście tysięcy wagonów, niezależnie po czyniono obstatunkę w kraju i zagranicą, co zaledwie w ciągu lat kilku, przy normalnym funkcjonowaniu stałego i wystarczającego remontu taboru, pozwoli na uformowanie stosunków kolejowych.

Np. w Królestwie liczba parowozów wzrosła o 25 proc. liczba wagonów o 150 proc. w porównaniu z 1.1.1919 rokiem.

Ilość odlogów spowodowana gospodarką okupantów, która tak bardzo podoba się zapalonym polemistom, na szczęście została zredukowana.

Dzięki pomocy przedsięwziętej przez Sejm i czynniki rządowe, ilość odlogów z 4.641 tysięcy ha 25,4 proc. ziem ornej w roku 1918 i 1919 spadła do 370 tys. 2,1 proc. ziem ornej w 1922 roku.

Wg. St. Królikowskiego. Przemysł i Handel Nr. 31. Należy dodać że z powyższej ilości przypada 300 tysięcy ha. na województwa kresowe, reszta na województwa centralne i południowe. Świadczy to o zlikwidowaniu prawie sprawy odlogowej, jeżeli przyjąć pod uwagę późniejsze objęcie województw wschodnich w administrację polską.

Przez wprowadzenie reformy rolnej, musi napotkać na finansow. i technicz. trudności z natury pośpiechu i klasowych tendencji z jakimi była uchwalona. Wg. danych, opublikowanych przez G. U. Ziemiński. Stat. Nr. 7. 1912 rozparcelowano w 1919-1921 roku 1679 majątków, w tym 1006 w woj. centr. - wschodnich i 519 w południowych.

Wg. powierzeni, stan akcji rolnej przedstawia się następująco:

Województwa centralne	152 t. ha	wtem lubel	61,9 t.
" wschodnie	28 " "	woł.	14 " "
" zachodnie	11 " "	" "	" "
" południowe	71 " "	lwów.	13 " "
" "	" "	ternop.	45 " "

Razem 263,9 " " , poł.wsch. 133,9 ha

Akcję powyższą przeprowadziły urzędy ziemskie w rozmiarze 38,3 proc. ziem, upoważnione instytucje 42,8 proc. i osoby prywatne w roku 1921-18,9 proc. Ze względu na brak środków państwowych, akcja parcelacyjna poszła o wiele naprzód, jeżeliby upoważnione instytucje i osoby prywatne większy w niej wzięły udział. Z akcji tej skorzystało, w liczbie nabywców, 26 proc. bezrolni i 51,6 proc. małorolni, reszta to pełnorolni 6,4 proc. służba folwarczna 8,5 proc., inwalidzi 3,9 proc. dzierżawcy - chłopci na kre sach 2,6 proc i nierolni 1 roc.

Nadzwyczaj ważne dla kraju znaczenie posiada ustawa z dnia 17 grudnia 1920 roku ze względu na zobowiązania jakie sejm w pamiętnych chwilach kry zysu włożył na państwo, oraz ze względu na wartość jaką może mieć dla państwa - państwowe wykonanie, co do swej idei przewodniej, tej ustawy.

Każda ustawa społeczna, jeżeli nie ma być czynni kiem dezorganizacyjnym życia państwa, winna mieć szeroką podstawę ekonomiczną. Z tego założenia można niejedno zarzucić tej ustawie, nie wolno jed nak, ze stanowiska użyteczności państwowej, traktować ją tak, jak się traktuje np. ustawodawstwo o ochro nie lokatorów, lub przepisy o cennikach obowiązują cych.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1920 roku wymaga re formy ekonomicznej w treści proceduralnej, oraz dopu szczenie związków i instytucji społecznych do udziału wienia rządowi tej akcji.

Dotychczasowy rozmiar jej przedstawia się jak następuje:

przejęto ziem w	z tego otrzymało	
4 woj. wschodn.	przeznaczenie	
do d.1.1.1922 r.	389 tys. ha	152 tys. ha a mianowicie:
w tem należa-		
ło do państwa	90 " "	98 " osadn. wojsk.
do kościoła	16 " "	7 " cele publ.
do obcokrajowc.	197 " "	47 " reforma rolna
do obyw. pol.	32 " "	" "
in. kateg.	1,8 " "	" "

Doprowadzenie do normalnego mniej więcej stanu stosunków na roli było by możliwe, gdyby nie ist niało oddziaływanie odbudowy życia przemysłowe go i fabrycznego. Rolnik musi mieć zaufanie, że je go produkt będzie wymieniony, niezależnie od wymia ny pieniężnej, na produkt procesu fabrycznego.

Tymczasem dewastacja życia gospodarczego w cza sie okupacji doszła do takich rozmiarów, że trze ba było niemal wszystkie elementy tego życia odbu dowywać: budynki, instalacje, surowce, kredyty maszyn. Za gwarancją rządu sprowadzono surowce z za granicy. Z pomocą pożyczkową lub z własnej inicjaty wy przywieziono całkowite urządzenia fabryczne z Niemiec lub z Austrii. Prolongowano długi przedwo jenne zagraniczne, zwłaszcza angielskie. Korzystając z uprawnień Traktatu wersalskiego odszukano w Niem czech i sprowadzono z powrotem kilkadziesiąt wagonów maszyn i motorów wywiezionych z Polski, nakorci c, zawarto umowę z Niemcami o zwrot ryczałtowy dwu stu wagonów maszyn i motorów, oraz stu wagonów kabli.

Należy przypomnieć o działalności Banku Odbudo wy o zwrocie koni z Niemiec i o sprzedaży demobi lu, jako czynnikach naprawy stosunków gospodan czych.

Wtórny zjawiskiem spadku waluty, z powodu wzrostu cen i płacy jest brak gotówki na rynku. Od d.1.1.1922 roku hamującą na produkcję, zwłaszcza a posia dającą długie okresy obrotu np. przemysł budowlany. W celu przeciwdziałania skutkom depresji gospo darczej instytucje finansowe przyszy z pomocą pr. ery słowi, udzielając pożyczek terminowych i ulgowych

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i Poczta Kasa Oszczędności.

Częściowo badanie rozwoju przemysłu wskazuje, że ilość robotników w 1922 roku zwiększyła się o 20 proc. w porównaniu z rokiem 1921, że w bada nych przedsiębiorstwach pracuje przeszło 301 tys. ro botników, na koniec, że porównując stan pracy w 994 przedsiębiorstwach istniejących przed wojną i obecnie w roku 1922 pracowało 79 proc. liczby przedwojennej.

Badanie liczby poszukujących pracy 54 tys. na 22 tys. zaofiar. ujawnia specjalne braki w rozwoju prze myślowym kraju. Już przed wojną zwracano uwagę ze strony wybitnych sił publicystycznych polskich Wł Studnicki na groźbę pauperyzacji narodu.

Lecz wtedy, dzięki ostrej cenzurze i naciskowi ad ministracji, oraz z powodu większej pojemności gos podarczej rynku, choroba struktury społecznej nie była uwidoczniona tak jaskrawo, jak na to zasługiwała. Dzisiaj prasa czyni rządy nasze odpowiedzialne za to, co w ciągu lat rozwijało się, jako zjawisko cho roby społecznej. Każde społeczeństwo zachodnie da ży do zwiększenia liczby jednostek rodzinno gospodar czych, opierających swój byt na posiadaniu samodziel nego warsztatu pracy, oraz po drugie, na zmniejsze niu liczby niewykwalifikowanych, zwłaszcza pojedyn czo pracujących sił. Z tego powodu narodził się zor ganizowane korzystają z pracy przychodnich, sezo nowych i niewykwalifikowanych sił narodów, mających pracę taką na eksport. Państwa zaborcze utrudniały organizację samodzielną warsztatów rolnych, przemysłu ludowego, rzemieślniczych i drobnych handlowych jednostek. Z drugiej strony brakowało w kraju szkół za wodowych, dających wychowanie robotnikowi, który wychodził z rodziny na swój chleb. Druga pszyczy na, która powoduje w kraju podaż pracy to napływ ludności polskiej z Niemiec i Rosji, która zostawi ła tam swoje warsztaty pracy. Na 54 tys. zgłoszeń w kwietniu br. 28 tys. zgłoszeń pochodzi od „niewy kwalifikowanych“, 2600 od młodocianych robotników z których około 1000 otrzymało umieszczenie, 6300 zgłoszeń ze strony robotników rolnych, z tego 2600 otrzymało miejsce. Na 4180 zgłoszeń ze strony pra cowników umysłowych, było tylko 292 w wojew. po znańskim, co potwierdza napływ zgłoszeń wychodź ców z Rosji.

Zgłoszenia dotyczące przemysłu, obejmują około 9500 osób zaledwie, w tem około 2650 otrzymało miejsce. Napływ przymusowy wykwalifikowanych gór ników, hutników i robotników w przemyśle metalo wym 869 plus 742 w województwie poznańskim wy jaśniono wyżej.

Liczy poszukujących pracy 54 tys. w stosunku do liczby zaofiarowań 22 tys. wskazują, że polityka gospodarcza i społeczna rządu ma jeszcze wielkie po le do pracy, w żadnym wypadku nie wolno jest puszczać bajek, które tylko krzywdę Polsce robią i sztu cznie podrywają jej autorytet ekonomiczny, że w Pol sce „fabryki stoją“, że stoimy na brzegu przepaści“ itd. jak to obłudnie i w celu oszukaństwa wy borczego głoszą pewne odezwy wyborcze. Odezwy ta kie świadczą, że w Polsce pewnie umysły od końca 1918 roku ciepłe w tym samym miejscu stoją, oraz że zdolności obserwacyjne znalazły się nad brzegiem przepaści blagi politycznej.

W piątą rocznicę śmierci

Marji Janowskiej

odbędzie się msza żałobna 27 b. m. w kościele św. Mikołaja o godzinie 9 rano.

Kronika Wyborcza.

Pogrom komunistów.

Komuniści nie mają szczęścia w swej agitacji p przedwyborczej. Łącząc z nią akcję antypaństwową narażając się na interwencję władz policyjnych i tak:

Aresztowanie Kandydata do Sejmu w Końskich.

Dnia 8 października w Końskich aresztowano to warzysza Józefa Szczytowskiego kandydata do Sejmu z Okręgu Radom Końskie - Opoczno.

Aresztowanie i konfiskaty w Pabjanicach, Zduńskiej Woli i Zelowie.

13 października policja skonfiskowała plakaty, za wiadające o wiecu, który miał się odbyć 14 paź dziernika w Pabjanicach. W pierwszych dniach paź dziernika aresztowano 5 osób w tym 4 członków Ko mitetu. Aresztowano w związku z akcją wyb. cza 8 osób w Zduńskiej Woli i w Zelowie.

Aresztowanie sekretarza Centralnego komitetu Wyborczego Związku Proletariatu Miast i Wsi.

Dnia 15 października po wiecu w Lublinie, zwo łanym przez Związek Proletariatu Miast i Wsi, poli cja aresztowała sekretarza Centralnego Komitetu Wy borczego Związku Proletariatu Miast i Wsi i kandy data na posła z Lublina Tadeusza Zarskiego, jak również kandydatów na posłów z Lublina Edwarda Ekierta i Jana Hempła.

KRONIKA.

— O GMACH DLA GIMNAZJUM ANNY JAGIELONKI. Jak wiadomo na skutek starań wprowadzenie szpitala wojskowego z gmachu Szkoły Anny Jagielonki zostało przez Min. Spr. Woj. wstrzymane. Z tego powodu i na zasadzie decyzji Rady miejskiej w ubiegłą, nie dzielę udała się do Warszawy specjalna delegacja, która wspólnie z posłami Centrum ks. W. Bliżińskim i L. Skulskim miała poczynić starania w celu cofnięcia decyzji Min. Spraw Wojsk. i na tychmiastowego zwrotu budynku.

Dzięki pomocy wyżej wymienionych posłów z pod dwunastki, tak zniechęconej przez pew ne sfery kaliskiej delegacji udało się sprawę tę pomyślnie załatwić, gdyż w dniu dzisiejszym otrzy maliśmy depeszę treści następującej:

„Redakcja „Gazety Kaliskiej“. Sprawa od dania gmachu gimnazjum Anny Jagielonki we wszy stkich instytucjach załatwiona pomyślnie. Bru śnicki, prezydent Koszutski, ks. pr. Kwarciański, i prof. Michalski.

— KONCERT KAZIMIERZA WILKOMIRSKIEGO. Przypominamy, że dziś 25 bm. odbę dzie się Koncert znanego Kaliskiej publiczności wiołonczelisty Kazimierza Wilkomirskiego, prof. Szkoły Muzycznej. Na program złożą się utwo ry: A. Dworzaka, M. Brucha, A. Glazunowa, K. Da wydowa, S. Rachmanionowa i P. Czajkowskiego. Początek o godz. 8 wieczór. 50 proc. do chołu z Koncertu przeznaczono na odbudowę Ko ścioła OO. Jezuitów w Kaliszu.

Z EKRANU.

STYLOWY wyświetli przepiękny 6-aktowy dramat egipski p. t. „Zakazane miasto“, po zatem nadprogramowo, zawody lekkoatletyczne o mistrzostwo Polski.

— MIRAZ w dalszym ciągu cieszący się po wodzeniem „Syn Tarzana“.

„OAZA“.

„Tajemnica Khemy“ wypadła z życia religijne go hindów. Obraz ten wykonany został nadzwyczaj ściśle i artystycznie. Na specjalną uwagę trze ba wziąć osobotwora hrabiego Wilja Streta. Sala miłutka, bo ogrzana.

Wkrótce: „Ironne DeJorne“.

CHLEB DROŻEJE.

Sprawa drożenia produktów najniezbędniej szych przybiera wprost fantastyczne tempo. Oto jeszcze przed kilku, bo zaledwie trzema dniami dwukilowy chleb kosztował 700 marek, od wczoraj zaś ten sam bochenek chleba kosztuje 800 m. Przyczyny tego należy się dopatrywać w drożeniu maki.

Z TARGU.

Na wczorajszym targu ruch był niezwykle ożywiony. Produktów zwieziono w dużej ilości. Za masło żądano od 3200 do 3400 mk. za kwartę, ser od 200 do 280 mk. za krajankę, kartofle od 1800 do 2000 mk. za centnar.

ECHA SPRAWY KOMUNISTÓW.

Z p.óśród aresztowanych swojego czasu w Ka liszu komunistów zwolniono za kaucją 200 tys. Kwiatkowskiego. Dowiadujemy się, że i inni rów nież za kaucją zostaną zwolnieni.

— ZE SPORTU. Zarząd Towarzystwa spor towego Proсна pragnąc w dalszym ciągu i w zimie szerzyć swą działalność sportową zwoluje w tym celu nadzwyczajne zebranie, które się odbę dzie w dniu 28 bm. o godz. 7-iej w lokalu p. Al. Szauba.

MECZ PROSNA — OSTRZESZÓW 1:2

W niedzielę dnia 22 bm. 1 drużyna Proсны, ma jąca w obsadzie trzech graczy rezerwowych rozegra ła mecz towarzyski w Ostrzeszowie z tańszym klubem piłki nożnej w stosunku 2:2 na niekorzyść Proсны. Gra prowadzoną była ze strony Ostrz szowskiego klubu w sposób niezwykle brutalny. Przeglą ną Proсны uważać należy tylko za przypadek wno zię z rezultatu rógów których stosunek wynosił 15:1 na korzyść Proсны, co jest najwymowniejszym dowodem że Proсна wprost dusiła przeciwnika.

Zaznaczyć należy że Proсна osłabiła swoje tyły przez wstawienie Tarnowskiego do ataku. Sędzia z klubu Ostrzeszowskiego nie wykazał znajomości zas d gry, sędziował przytem stronniczo. W końcu należy dodać iż klub Ostrzeszowski pomimo nadzwyczaj ser decznego zaproszenia ograniczył się do tego iż ra czył się zjawić na boisku. Drużyna Proсны nie zos tała ani przyjęta na dworek, ani też pożegnana. Tak się przedstawia wielkopolska serdeczność i gościn ność.

MECZ POGON — WARTA.

Tytuł mistrza polski na bieżący rok uzyskała w niedzielnej rozgrywce we Lwowie „Pogon“ w stosun ku 4:3.

MECZ CRACOWIA — POLONIA.

Mecz pomiędzy wymienionymi drużynami zakończył się wbrew ogólnym przewidywaniom remisowo w sto sunku 3:3. Cracovia grała bez najlepszych dwóch swoich graczy: Popiela i Kałuży.

Gospodarka w Poznańskim.

Czytamy w „Przegl. Wiecz.”:

Na czele Głównego urzędu ziemskiego Osadniczego w Poznaniu stanął w r. 1919 (niejaki dr. Karasiewicz). Pracował nad tem stanowisku tak, że gdy urząd ten przeszedł pod jurysdykcję Gł. Urz. Ziem. w Warszawie, wpłynęło 10000 skarg na sprzedajną i rabunkową gospodarkę „osadniczą”. Pisma wielkopolskie podają obecnie zgrozą przejmujące szczegóły łapownictwa, przekupstwa i nadużyć wszelkiego rodzaju, jakie rozgrywały się tam pod płaszczykiem „odniemczania ziemi polskiej”.

Pierwszą kategorię rewelacji stanowią zeznania świadków, którzy w miejsce przysięgi zeznali pisemnie, że za udzielenie t. zw. przewłaszczenia dawali łapówki urzędnikom urzędu osadniczego. Świadców są wymienieni po imieniu i nazwisku z podaniem miejsca zamieszkania i wszelkich okoliczności. Łapówki były rozmaite. Niektórzy pupile Rady Ludowej zadowalniał się parą kurcząt, lub słoniną, mendlm jaj, szynką i masłem, z dodatkiem paru tysięcy marek. Inni żądali gotówki wahającej się między 10,000 a dwoma milionami marek. Jednemu z nich kazał taki urzędnik podpisać weksel. Biedakowi temu poprzednio odmówiono przewłaszczenia, tj. zgody urzędu osadniczego na przeniesienie własności. Gdy weksel podpisał, zniesiono poprzednią decyzję i przewłaszczenie otrzymał.

Urzednicy d-ra Karasiewicza szli tylko za przykładem swego zwierzchnika. Dr. Karasiewicz jak stwierdza pos. Wasilewski na podstawie po-

siadanych dokumentów sprzedał majątek Włoszczanowo spółce akcyjnej „Siew” w której był prez. Rady Nadzorczej. Sprzedaż odbyła się tak, że za hektar gruntu wraz z inwentarzem żywym i martwym zapłaciła spółka d-ra Karasiewicza po 3000 marek. Na to wpłaciła spółka „Siew” do tej pory 200,000 marek swojemi akcjami i 700,000 marek gotówką.

Inna spółka akcyjna, „Płotno”, kupiła dzięki dr. Karasiewiczowi majątek Chmielniki obszaru 72,000 hektarów z górą, za 1,580, 200 marek polskich. A było to 1 kwietnia 1922 r., więc w okresie kiedy wartość marki polskiej była już niemal tak niska, jak obecnie. Dr. Karasiewicz kazał tylko przerobić datę „1922” na „1921”, aby cena wydała się wyższą w stosunku do marki polskiej. Dokonał tego sekretarz Zielniewicz. Dr. Karasiewicz należał również do spółki „Płotno” i wydał okólnik, aby każdy nabywca osady państwowej w Poznańskim zobowiązał się nabyć co najmniej jedną akcję „Płotna”.

Ponadto dr. Karasiewicz już jako prezes urzędu ziemskiego założył sobie w Tucholi spółkę osadniczą, do zarządu której wszedł jego zięć dr. Pries i tej spółce przyznał na własność grunta państwowe obszaru 34 i trzy czwarte morga.

Wobec tych faktów drobiazgiem jest już tylko że dr. Karasiewicz zajmuje 16 umeblowanych pokoi w gmachu urzędu osadniczego i wyznaczł sobie za nie czynsz 2000 marek rocznie.

Straszną tą gospodarką została wykryta przez specjalną podkomisję Sejmową, która badała tę panamę. Według opinii jednego z członków tej podkomisji straty państwa wynoszą ośm miliardów mk. Dr. Karasiewicz należy do t. z. prawicy.

Likwidacja serwitutów w b. zaborze rosyjskim.

W „Monitorze Polskim” ogłoszono rozporządzenie prezesa GUZ. w sprawie stosowania przepisów technicznych przy wykonywaniu robót mierniczych, związanych z likwidacją serwitutów na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Na mocy tego rozporządzenia organami, powołanymi do określenia, czy wieś jest skomasowana, względnie komasacji nie wymaga, są powiatowe urzędy ziemskie; określenie powyższe winno być zatwierdzone przez okręgowy urząd ziemski nie później, jak w ciągu dni 14, licząc od dnia otrzymania akt sprawy; orzeczenia w tym przedmiocie Okręgowego Urzędu Ziemskiego mogą być zaskarżane przez strony w trybie właściwym.

We wszystkich innych wypadkach przy wykonywaniu na gruncie robót mierniczych, związanych z likwidacją serwitutów i przy sporządzaniu dowodów pomiarowych, zamiast przepisów wyżej wymienionej tymczasowej instrukcji technicznej należy stosować przepisy techniczne w przedmiocie wykonania robót pomiarowych w pilnych pracach parcelacyjnych (Dz. Urz. G. U. Z. r. 1921 Nr 2, str. 70), przy czem planów ostatecznych w rozumieniu przepisów tymczasowej instrukcji technicznej sporządzać nie należy, natomiast szkice pierworysu i rejestr pomiarowy należy sporządzać w jednym egzemplarzu.

Powyższe szkice pierworysów i rejestry pomiarowe, jako dowody pomiarowe, nie podlegają zatwierdzeniu przez urzędy ziemskie.

WIELKA WYPRZEDAŻ RESZTEK.

Przy sporządzeniu remanentu z powodu przeniesienia naszych składów wyrobów włóknistych do przedniejszego lokalu, okazało się, że posiadamy niezliczoną moc resztek, ze **starych zapasów** i wobec tego postanowiliśmy wysłać każdemu w cenie własnego kosztu bez zadatku po otrzymaniu adresu. W razie gdyby ceny naszych resztek nie okazały się o połowę taniej od cen rynkowych, przyjmujemy takowe z powrotem. Resztki nasze nadają się na śliczne męskie ubrania, kostjomy damskie lub płaszcze i pokrycia bekiesz lub futra. Resztki te są z materiałów ubraniowych, pierwszorzędných fabryk, pełnej szerokości we wszystkich kolorach, czysto wełniane.

Ze sztuki było u nas sprzedawane

dawniej za 3 metry	obecnie za 3 metry
Gat. „A”. 12,000 mk.	Gat. „A”. 8,000 mk.
„B”. 20,500 „	„B”. 15,600 „
„C”. 23,500 „	„C”. 17,800 „
„D”. 27,500 „	„D”. 21,000 „
„E”. 30,600 „	„E”. 25,400 „
„F”. 37,500 „	„F”. 29,300 „

Na żądanie klienta dodajemy pełny komplet podmarynarkę, kamizelkę, sp. dnie, kieszenie i do rękawów po mk. 6,200, wyższy gatunek 7,800—najwyższy mk. 9,200.

Resztki na palta jesienne i zimowe.

Gat. A.	mk. 21,000.	Na palto
„ B.	25,800.	
„ C.	32,500.	
„ D.	36,800.	
„ E.	40,700.	

Resztki na palta są to materiały miękkie, grube w ładnych kolorach po lewej stronie kraty lub pasy zastępujące podszewkę. Zamówienie wysyłamy pocztą za pobraniem (zaliczenie) bez zadatku, płaci się przy odbiorze. Opakowanie na rachunek zamawiającego 1000 mk.

BEZ RYZYKA! W razie gdy wysłany towar nie spodoba się, zamieniamy na inny lub zwracamy pieniądze niezwłocznie. Zamówienia prosimy adresować bezpośrednio do

Warszawskiego Składu Fabrycznego

„WARSZAWSKA KONKURENCJA”
SP. Z OGR. POR.

Warszawa, Zielna 51, (róg Królewskiej), Telef. 175-91.

Za nasze towary otrzymujemy codziennie wiele podziękowań. — **UWAGA!** Przy zamówieniach na resztki prosimy załączyć na liście przy zamówieniu następujący wycinek:

Kupon na kupno resztek w Warszawskim Składzie Fabrycznym „WARSZAWSKIEJ KONKURENCJI”, Warszawa, Zielna 51, (róg Królewskiej).

Czytelnik Gazety Kaliskiej
Imię i nazwisko _____ Poczta _____ Ziemia _____
Nr domu _____ Powiat _____ Ziemia _____

Zginał PASZPORT

wydany w Kaliszu na imię Stanisława Bukowskiego.

Zgineła karta zwolnienia

wydana przez PKU. w Kaliszu na imię Franciszka Binkowskiego, rocz. 1902. 2909

Zgineła karta zwolnienia

wydana przez PKU. w Kaliszu rocz. 1891, oraz paszport wydany przez Urząd gm. Żydów na imię Lucjana Kupieckiego.

Zgineła karta zwolnienia

wydana przez PKU. w Kaliszu na imię Józefa Kurka, rocz. 1899. 2901

Rutynowany buchalter

ma wolne godziny.

Oferty dla B. W. 123 przyjmujcie Redakcja Gaz. Kal. 2908

Osoba

lepsza, jako przyszła majstro-wa do Fabryki Zabawek, **potrzebna zaraz.** Zgłaszać się do kantoru fabryki Niecała 14.

DOM

i piekarnia w całości lub oddzielnie **natychmiast do sprzedania.** 2891

Wiad w Adm. Gazety Kalisk.

ChOROBY ŻOŁĄDKA, KISZKI, NEROK, OSTRUKCJE, HEMOROJDY I T. P. radykalnie leczą

SZWAJCARSKIE GORZKIE ZIOŁA

Dr. Bauera — oryginalne z marką „Kogut”. Sprzedają apteki i składy apteczne. 1922

Chlorek, Magnezja Magnezyt 1242

niezależnie sprzedaje Poznański Warszawa, Murszakowska 72.

Do biura elektrotechnicznego **S. Poradowskiego**

potrzebni są 2899

chłopcy na praktykę

Pianino

Sprzedam natychmiast okazjynie — w dobrym stanie — ciemny dąb — firmy kaliskiej Fibigera.

Wiadomość w redakcji Gazety Kaliskiej. 2873

Poszukuje się

skrzypka, wiolonczelisty i fletisty, Zgłoszenia.

Kalisz, Asnyka 67.

od 11-ej do 1-ej. 2881

Do wynajęcia

Sala fabryczna (13,50x8,10) z siłą motorową. Wiadomość na miejscu - Tad. Kościuszki 18

ZJEDNOCZONE TOWARZYSTWO

Centrala GALANTERYJNA

W WILNIE.

WILNO, Ulica św. Mikołaja Nr 10,

zaczęła swoją działalność

z Października 1922 roku.

Przyjmujemy różne operacje komisowe naszej branży.

Sprzedaj resztek

towarów lokciowych.

Łazienna 13, II p. — Co tydzień świeży transport. 2852

SWIERZBĘ

SWIERZBĘ

w ciągu 3-ch dni leczy uznana przez powagi lekarskie maza „Maydl P-ra Hebdy”, nie plami bielizny ma przyjemny zapach 2448

Dla koni od świerzby i parcha „EKWOL-HEBDA”. Na Hemoroidy-rośliny świeczki RATELIN HEBDA. Przedstawicielstwo na Kalisz: Apteka J. Kijewski.